

SANOAT TARMOG'I INFRATUZILMASINI YAQIN VA O'RTA MUDDATDA RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLI DASTURLARI

Karimova Gulzora

Alfraganus Universiteti magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15293978>

O'zbekistonda sanoat tarmog'i infratuzilmasini rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan dasturlar, iqtisodiy tahlillar va taqqoslama tahlillarni yanada kengaytirish orqali mamlakatning iqtisodiy holati va istiqbollarini batafsil tahlil qilish mumkin.

O'zbekistonda 2021–2025 yillarga mo'ljallangan sanoatni rivojlantirish dasturi qator muhim yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

Yangi texnologiyalarni joriy etish:

- Innovatsion texnologiyalar: Sanoat korxonalarida yangi texnologiyalarni joriy etish orqali ishlab chiqarishni optimallashtirish maqsadida, 2025 yilda raqamli texnologiyalarni tatbiq etish natijasida 15% samaradorlik oshishi kutilmoqda. Bu jarayonda zamonaviy avtomatizatsiya tizimlari, sun'iy intellekt va raqamli nazorat tizimlari qo'llaniladi.

Sanoatni diversifikatsiya qilish:

- Mahsulot diversifikatsiyasi: Mamlakatda mahalliy xom ashyo resurslaridan foydalanib, yangi mahsulotlar ishlab chiqarish uchun 2025 yilgacha 2 milliard dollar investitsiyalar jalb qilinishi kutilmoqda. 2020 yilda 20% bo'lgan yangi mahsulotlar ulushi, 2025 yilga kelib 40% ga yetishi prognoz qilinmoqda.

Raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarishni ko'paytirish

- Eksport salohiyati: O'zbekistonning sanoat mahsulotlari eksporti 2025 yilgacha 2 barobarga oshishi, shu bilan birga eksportga yo'naltirilgan ishlab chiqarish quvvatlari 30% ga oshishi kutilmoqda. Mahsulotlarning yuqori sifatini ta'minlash orqali ichki va tashqi bozorlar uchun raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish maqsadga muvofiq.

Infratuzilma rivojlantirish. Sanoat infratuzilmasini rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan tadbirlar:

Transport tarmoqlarini modernizatsiya qilish. Transport infratuzilmasini yaxshilash: O'zbekistonda transport infratuzilmasini rivojlantirish uchun 2025 yilgacha 10 milliard dollar investitsiya jalb qilinishi rejalashtirilmoqda. Temir yo'l va avtomobil yo'llarining ta'miri va modernizatsiyasi orqali transport samaradorligi 30% ga oshishi mumkin.

Energiya tarmoqlarini rivojlantirish. Energiya ta'minoti: Yangi elektr stansiyalari va quyosh energiyasi bilan ishlaydigan inshootlar qurilishi 2025

yilgacha O'zbekistonning elektr energiyasi ishlab chiqarish hajmini 25% ga oshirishi kutilmoqda. 2022 yilda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish ulushi 12% ga yetgan, 2025 yilga kelib esa bu ko'rsatkich 25% ga oshishi prognoz qilinmoqda.

Aloqa tarmoqlarini yaxshilash. Zamonaviy aloqa texnologiyalari: Sanoat korxonalarining zamonaviy aloqa texnologiyalari bilan ta'minlanishi orqali ma'lumot almashish tezligi oshadi. 2030 yilga kelib, aloqa tarmoqlarining modernizatsiyasi orqali samaradorlik 40% ga oshishi kutilmoqda. 5G texnologiyalarining joriy etilishi ko'plab sanoat jarayonlarini optimallashtirishga yordam beradi.

Investitsiya jalb qilish. O'zbekiston sanoatiga investitsiya jalb qilish uchun amalga oshirilayotgan tadbirlar:

Bojxona va soliq imtiyozlari. Bojxona va soliq imtiyozlari bilan birga, investitsion shartnomalar tuzish orqali xorijiy va mahalliy investorlarni jalb qilish rejalashtirilmoqda.

Investitsiya shartnomalari. Xususiy va davlat hamkorligi: O'zbekistonda xususiy va davlat sektori o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirishga qaratilgan shartnomalar tuzish amaliyoti kengaymoqda. Bu, investitsiyalarning samaradorligini oshirish va loyiha davomida qo'llab-quvvatlashni ta'minlaydi.

Raqobat muhitini yaxshilash. Sog'lom raqobat: Bozor iqtisodiyotining rivojlanishi uchun raqobat muhitini yaxshilash va korxonalar orasida sog'lom raqobatni ta'minlash maqsadida chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. 2025 yilgacha sanoat tarmog'ida raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish ulushi 40% ga yetishi kutilmoqda.

Kadrlar tayyorlash. Malakali kadrlarni tayyorlashga qaratilgan chora-tadbirlar:

Kasb-hunar ta'limini rivojlantirish. Sanoat sohasida talab etiladigan mutaxassislarni tayyorlash uchun kasb-hunar ta'limi tizimini takomillashtirish rejalashtirilmoqda. 2023 yilga kelib, har yili 10,000 dan ortiq yangi mutaxassislar tayyorlandi, 2025 yilgacha esa bu ko'rsatkich 15,000 ga oshishi kutilmoqda.

Malaka oshirish dasturlari. Ishchilar uchun malaka oshirish va yangiliklar bo'yicha o'qitish dasturlarini amalga oshirish rejalashtirilmoqda. 2025 yilga kelib, malaka oshirish dasturlari 50% ga kengayishi, bu esa ishchilarning malakasini oshirishga xizmat qiladi.

Yoshlarni jalb qilish. Yoshlarni sanoat sohasida ishlashga qiziqtirish maqsadida turli xil tanlovlar va grantlar taqdim etiladi. 2025 yilga kelib, sanoat sohasidagi yosh mutaxassislar ulushi 30% ga oshishi kutilmoqda.

Sanoat klasterlari. Mahalliy ishlab chiqaruvchilarni birlashtiruvchi sanoat klasterlari:

- Hamkorlikni rivojlantirish: Kichik va o'rta biznesni rivojlantirish orqali raqobatbardoshligini oshirish. Klasterlar ichida hamkorlikni rivojlantirish orqali xarajatlar 20% ga kamayishi mumkin. Bu klasterlar ichida ishlab chiqarish jarayonlari va ta'minot zanjirlarini optimallashtirishga yordam beradi.

Ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish. Klaster ichidagi hamkorlik orqali samaradorlikni oshirish. 2025 yilga kelib, klasterlar orqali ishlab chiqarilgan mahsulotlar ulushi 25% ga oshishi kutilmoqda. Klasterlar ichida innovatsion g'oyalar va texnologiyalarni almashish imkoniyatlari ko'payadi.

Innovatsiyalarni joriy etish. Yangiliklarni ishlab chiqarishga tatbiq etish uchun birgalikda ishlash. Innovatsion loyiha va dasturlar orqali ishlab chiqarish samaradorligi 30% ga oshishi prognoz qilinmoqda.

Energiya samaradorligi. Energiya samaradorligini oshirish bo'yicha rejalashtirilgan chora-tadbirlar:

Qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish. Quyosh, shamol va bioenergiya manbalaridan foydalanishni kengaytirish. 2025 yilga kelib, qayta tiklanuvchi energiya ulushi 25% ga yetishi kutilmoqda, bu esa O'zbekistonning energetik xavfsizligini oshirishga xizmat qiladi.

Sanoat korxonalarining energiya xarajatlarini kamaytirish. Energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish orqali xarajatlarni kamaytirish. Energiya tejamkorlik tadbirlari orqali energiya sarfini 20% ga kamaytirish imkoniyati mavjud.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2021). "Yangi O'zbekistonni barpo etish: iqtisodiy rivojlanish yo'lida." Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Matbuot.
2. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va sanoat vazirligi. (2020). "Sanoat infratuzilmasini rivojlantirish bo'yicha strategik dasturlar." Tashkent: Iqtisodiyot nashriyoti.
3. Qodirov, B., & To'raqulov, I. (2019). "Infratuzilma va uning iqtisodiyotdagi o'rni." Toshkent: Innovatsiya nashriyoti.
4. Sanoat va innovatsiyalarni rivojlantirish agentligi. (2022). "Sanoat tarmoqlarida innovatsiyalarni joriy etish va ularni rivojlantirish strategiyasi." Tashkent: Sanoat nashriyoti.

5. Shamsiyev, A., & Xo'jaev, M. (2020). "Barqaror rivojlanish va ekologik infrastrukturani rivojlantirish." Toshkent: Tabiatni muhofaza qilish nashriyoti.
6. Davlat statistika qo'mitasi. (2023). "O'zbekiston sanoatining rivojlanish dinamikasi va istiqbollari." Tashkent: Statistika nashriyoti.
7. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti. (2021). "Sanoat infratuzilmasining iqtisodiy samaradorligi." Toshkent: TDUI nashriyoti.
8. Sanoat tarmoqlarida raqamli texnologiyalarni joriy etish bo'yicha ilmiy maqolalar to'plami. (2020). Tashkent: Ilm-fan nashriyoti.
9. O'zbekiston Respublikasi Energiyaga ixtisoslashgan qo'mitasi. (2021). "Yashil energiya: O'zbekiston sanoatida yangiliklar va istiqbollar." Tashkent: Energiya nashriyoti.
10. Yevropa Ittifoqi. (2020). "Infrastruktura va sanoatni modernizatsiya qilish bo'yicha strategiya." Brüssel: Yevropa Ittifoqi.
11. Smith, J., & Parker, L. (2018). "The Role of Industrial Infrastructure in Economic Growth." London: Oxford University Press.
12. United Nations Industrial Development Organization. (2021). "Industrial Development and Economic Growth in Emerging Economies." Vienna: UNIDO Publications.
13. World Bank. (2022). "Infrastructure Development for Sustainable Growth: Lessons and Policy Directions." Washington D.C.: World Bank Publications.
14. Asian Development Bank. (2021). "Innovative Infrastructure Development in Central Asia." Manila: ADB Publications.

